

Velkommen til et år med klima, økonomi og den gode fortælling

Formand Christian Lund og sektordirektør Ida Storm ønsker godt nytår med et par korte bud på, hvad de forventer, 2020 vil bringe.

Velkommen til et nyt årti. Et årti, hvor vi håber på gode mælkepriser, nye gode markeder for dansk kalve- og oksekød og stabile rammevilkår som grundlag for gode og langsigtede investeringer på bedrifterne.

2019 blev et turbulent år, ikke mindst for vores kalve- og oksekødsproducenter. Det blev året, hvor der blev sagt næsten lige så meget 'klima' som 'ko', når branchen var samlet. Og det blev året, hvor vi fik en ny regering. Alt sammen udfordringer, som vi lover jer, vi vil gøre vores yderste for at få det allerbedste ud af til glæde for hele erhvervet. Rigtig godt nytår til jer alle sammen. Vi glæder os til at kæmpe for jer – også i 2020.

/IDA STORM & CHRISTIAN LUND

Vi må fortælle, hvad vi laver

Vi fylder. Staldene, ensilagestakkene og markerne bliver kun større, og vores maskiner kan næsten ikke være på de små komuneveje længere.

Det eneste sted, vi bliver mindre, er i antal. Så stadig færre kender en landmand. Derfor må vi alle sammen fortælle endnu mere om, hvad vi laver. Mange gør allerede en stor indsats, men der bliver brug for flere gode historier i 2020. Så frem med mobilen og post et opslag om, hvad der sker på bedriften, meld dig ind i forældrebestyrelsen, så folk lærer dig og kende og benyt enhver anledning til at vise flaget. Det er nødvendigt, hvis vi skal beholde den opbakning i befolkningen, som vi har i dag.

Følg økonomien hver dag

Forslag til nytårsfortsæt: Få gang i dash-board eller e-overblik.

"Vi kommer alle sammen til at følge økonomien meget tættere i 2020. Jeg tænker, at de kvægbrugere, der har planer om at være her i fremtiden, følger deres økonomi løbende i hverdagen og lader sig ikke nøjes med kvartalsopfølgninger og de ubehagelige overraskelser, det kan bringe med sig. Så lad 2020 være året, hvor vi tager dash-boardet og e-overblik til os, så vi kan få det optimale ud af de muligheder, digitaliseringen bringer."

Nytårsønske: Stabile forhold for kvægbruget

"Jeg vil kæmpe for, at de politiske bolde, der bliver sparket i mål i 2020, får en så bred opbakning som muligt. Brede aftaler er nemlig langtidsholdbare, og hvis der er noget, dansk kvægbrug har brug for, så er det så meget stabilitet om vores rammevilkår, at folk tør foretage langsigtede investeringer."

Klima bliver konkret og hverdagsaktuelt i 2020

Ida Storm forventer, at 2020 bliver året, hvor klimadebatten får selskab af klimafaglighed.

"Klima og bæredygtighed forsvinder ikke i 2020 – tværtimod. Men vi går fra at tage beslutningerne til, at de skal føres ud i livet. Derfor tror jeg på, at klima og bæredygtighed bliver mere hverdagsaktuelt i 2020. Vi vil fokusere på at gøre klima mere konkret og til noget, man kan forholde sig til på den enkelte bedrift. Og så vil vi arbejde på, at den information og de data, vi har på vores indsats for klima og bæredygtighed, bliver brugt bedst muligt til at vise, hvad vi gør."

Hvad vil du med næste kalv?

"Når jeg kigger i den faglige krystalkugle, ser jeg, at 2020 bliver året, hvor kvægbrugerne i endnu højere grad gør sig strategiske overvejelser, hver gang en ko bliver insemineret. Skal kalven blive en ko til eksport, en ko i din egen produktion eller til en god slagtekalv? Det bliver endnu vigtigere at tage stilling til ved hver eneste insemination, hvis du skal optimere din drift bedst muligt."

God rådgivning har givet bedre mælkeafregning

SIDE 2

Business Check er som en eksamen for mig

SIDE 3

Danske mælkeproducenter er super effektive og dygtige

SIDE 4

God rådgivning har givet bedre mælkeafregning

For Jacob Bjerrum har det altid smittet positivt af på celletallet, når hans kvalitetsrådgiver har været på besøg. Jacob mener, at det er vigtigt med et blik udefra.

Jacob Bjerrum har nok at se til med sine i alt 700 malkekøer og otte medarbejdere. Derfor tøver han sjældent med at ringe til sin faste rådgiver fra SEGES Mælke kvalitet, Peter Uttrup, hvis celletallet igen bliver for højt, eller hvis han har brug for sparring.

“Vores kvalitetsniveau er godt nok, men det kan godt blive bedre”, fortæller Jacob Bjerrum.

“Jeg ringer til Peter, når jeg kan se på celletallet, at det er steget, men ikke selv kan se, hvordan jeg skal håndtere det. I stedet for, at jeg skubber problemet rundt, får jeg hjælp til at gå målrettet til værks”.

Rådgivningen spænder vidt

Rådgiver Peter Uttrup har været fast rådgiver på gården siden 2010, og for Jacob Bjerrum er det rådgiverens mange års erfaring og viden, som har betydning for, at han bliver ved med at gøre brug af SEGES Mælke kvalitet.

“Jeg ringer til SEGES, fordi de giver en rådgivning, som dækker hele vejen fra teknisk udstyr til malkerens adfærd under malkningen og over for

køerne. De kan det hele, hvor andre specialister kun fokuserer på én af delene i rækken”.

Undervisning af malkerne giver pote

For Jacob Bjerrum er det vigtigt med gode, faste rutiner under hver malkning. Hvis der er for stor variation, kan det ses på kvaliteten.

“Min erfaring er, at kvalitetsniveauet afhænger meget af medarbejderne: Hvordan de arbejder med dyrene, hvordan de arbejder sammen indbyrdes, og hvor lang tid de har været på gården”.

“Peter er bedre til at læse den adfærd hos mine ansatte, som kan være årsag til problemerne. Det er jeg ikke selv skarp nok på. Nogle gange kan det være en hjælp, at det er ham, som fortæl-

Mælkeproducenten skal tjene mere på mælkekvalitet

SEGES sætter fokus på, at målrettet rådgivning kan løfte mælkekvaliteten og dermed øge indtjeningen til mælkeproducenten.

Christian Lund
Foto: SEGES

“Det er ærgerligt ikke at opnå den bedst mulige afregning gennem høj mælkekvalitet!”. Sådan siger formand for Landbrug & Fødevarer Kvæg, Christian Lund.

“For rigtigt mange mælkeproducenter er der penge at hente direkte ind på bundlinjen ved at forbedre mælkekvaliteten. Derfor har vi i Kvægs bestyrelse besluttet at sætte ekstra fokus på bedre mælkekvalitet”.

Med kampagnen ‘God mælk og bedre bundlinje’ ønsker SEGES at fremme forståelsen af, at

forebyggelse er bedre end behandling.

“Vi skal væk fra at tro, at rådgivning om mælkekvalitet kun er nødvendig, når der er noget galt. Intet kunne være mere forkert, for hvis man er proaktiv på gården og får alle sine medarbejdere med ombord, er der penge at hente, også selvom mælkekvaliteten allerede ser fin ud,” siger Christian Lund.

Jacob Bjerrum (th): ”Jeg ringer til Peter, når jeg kan se på celletallet, at det er steget, men ikke selv kan se, hvordan jeg skal håndtere det. I stedet for at skubbe problemet rundt, får jeg hjælp til at gå målrettet til værks”.

Foto: SEGES

ler dem, hvad der skal gøres anderledes. Så bliver det Peter, der sætter standarden, og det bliver vores udgangspunkt”, fortsætter Jacob Bjerrum.

For rådgiver Peter Uttrup er det ikke nyt at undervise og instruere især udenlandske medarbejdere, og han lægger altid vægt på den gode dialog.

”Det er vigtigt for mig, at vi bliver enige om standarderne. At vi taler sammen om dem, så det bliver en fælles beslutning, at dét og dét skal være anderledes”, fortæller han.

”Peter er bedre til at læse den adfærd hos mine ansatte, som kan være årsag til problemerne. Det er jeg ikke selv skarp nok på. Nogle gange kan det være en hjælp, at det er ham, som fortæller dem, hvad der skal gøres anderledes.”

Jacob Bjerrum

Fald i celletal giver stigning i mælkeprisen

”Siden Peter er kommet ind over, er vores celletal blevet kraftigt reduceret, og det kan godt mærkes på afregningen fra mejeriet”, fortæller Jacob Bjerrum. Peter Uttrup supplerer:

”Der kan være mange penge at hente, selvom celletallet er acceptabelt. Bliver celletallet endnu bedre, kvitteres landmanden ikke bare i øgede kvalitetsstillæg, men også i færre yverbetændelser, der kan være en stor udgift. Et rådgivningsbesøg er hurtigt tjent hjem, hvis landmanden minimum sparer fire yverbetændelser om året”.

Rapporten er en tjekliste

Når Peter Uttrup har været på besøg på en bedrift, sender han efterfølgende en rapport til landmanden med forslag til, hvordan mælkekvaliteten kan højnes: ”Jeg fokuserer altid på maks. tre områder, som jeg vil anbefale, man prioriterer først. Det skal være til at gå til og må ikke være for uoverskueligt”.

For Jacob fungerer rapporten som en umiddelbar handlingsplan, men også som en tjekliste, han kan gå til, hvis mælkekvaliteten igen er faldende.

”Det er rart at have rapporten som udgangspunkt for de samtaler, jeg tager med medarbejderne, hvis jeg kan se, at celletallet er steget. Så kigger vi på de punkter, Peter har påpeget ved sidste besøg, og spørger os selv *Gør vi det, han påpeger?* og hvis svaret er nej, så ved vi, hvor vi mangler at tage fat”.

/ CHRISTINE ILSØE, SEGES

RÅDGIVNING

Rådgivningen omfatter for eksempel:

- Mælkens bakteriologiske kvalitet
- Indretning af malkecenter og instruktion i korrekt malkning
- Teknisk afprøvning af malkeanlæg og køletanke
- Forbedring af yversundhed og dyrenes trivsel
- Staldforhold

SEGES Mælkekvalitet tilbyder også at undervise og instruere medarbejdere. Det er let at booke en rådgiver. Det gøres på seges.dk/maelkekvalitet, hvor du også kan finde flere informationer.

Landmand: Business check er som en eksamen for mig

For landmand Ole Larsen er det årlige Business Check med til at styre bedriftens fokus og strategi i den rigtige retning.

Hvert år, når tallene i det årlige Business Check kommer ud, er den nordjyske mælkeproducent Ole Larsen, Fjerritslev, spændt. For det er det tidspunkt, han hvert år får et overblik over, hvordan han har klaret sig i forhold til kollegerne i branchen.

”Business Check er ligesom en eksamen for mig. Det er lidt som et karakterblad, der viser nogle fag, hvor jeg scorer godt, og nogle andre hvor jeg er knap så stærk. Nogle af de knap så stærke sider er jeg klar til at acceptere, mens jeg prioriterer at sætte ind for at forbedre præstationerne på andre områder. Når jeg har lavet driftsgrensanalysen, vil jeg også høste frugten af arbejdet,” siger Ole Larsen.

Ser indad med nyt værktøj

I år har han benyttet sig af et nyt tilbud fra Business Check. Det kaldes Udvidet Fraktilanalyse og går i al sin enkelthed ud på, at man i forbindelse med sin fraktilanalyse får mulighed for at kigge på historiske tal for bedriften – hvordan man selv har klaret sig i sammenligning med sine kolleger med samme produktionsgren år for år de seneste tre år.

”Det er virkelig noget, der betyder noget for mig. For på den måde kan jeg jo se – sort på hvidt – om jeg virkelig rykker mig på de områder, vi har valgt at sætte fokus på,” forklarer Ole Larsen og fortsætter:

”Hvis det går godt, kan jeg ranke ryggen og glæde mig over, at bedriften er på rette kurs. Hvis det ikke går, som jeg synes, så ved jeg, hvor jeg skal sætte ind og gøre en ekstra indsats. Det er virkelig meget værd,” siger han.

Mere fokus på bundlinjen

Arbejdet med tallene er noget, der giver blod på tanden hos Ole Larsen.

Også hos hans rådgiver, strategi- og virksomhedskonsulent Trine Jensen fra LandboNord er Business Check et værktøj, som giver mening særligt nu, hvor historikken er kommet med:

”Vi arbejder meget med at få landmanden til at fokusere mere på bundlinjen. Den kobling og det

overblik, man finder i Business Check, kan mange gange være med til at gøre tingene konkrete, når man sidder sammen med landmanden,” siger Trine Jensen.

”Det giver et godt overblik over bedriftens stærke og svage sider samt udviklingen i nøgletallene. Det kan landmanden bruge i sin egen styring, men også i mødet med banken eller til tværfaglig optimering med rådgiverne,” forklarer hun.

”Når jeg har lavet driftsgrensanalysen, vil jeg også høste frugten af arbejdet.”

Ole Larsen

Ændret strategi for grovfoder

For Ole Larsen har arbejdet med fraktilanalyse med historik dokumenteret, at de seneste års stigning i ydelsen har givet bundlinje. Også selvom den har kostet på foderet. Desuden har han ændret sin strategi i forhold til sin beholdning af grovfoder.

”I 2018 kom jeg i en situation, hvor tørken betød, at jeg ikke havde nok grovfoder. Det kostede en del at købe det ind i et presset grovfodermarked. Jeg kunne se, at de kolleger, som havde mere grovfoder på lager, klarede sig noget bedre i den sammenhæng. Uden historikken og sammenligningen med kollegerne havde jeg nok undskyldt mig selv med, at tørken har været dyr for alle,” siger Ole Larsen.

/ERIK SUHR, SEGES

Den nye funktion 'Udvidet Fraktilanalyse' i Business Check bruger Ole Larsen til at se, om han rykker sig på de områder, der har været sat fokus på. Foto: SEGES

Danske mælkeproducenter er super effektive og dygtige

De danske mælkeproducenter er dygtige til at optimere både produktion, ydelse og mælkekvalitet og gode til at få det bedste ud af deres arbejdskraft. Det kompenserer for høje lønninger, viser tal fra IFCN.

Det danske lønniveau er højt – også indenfor mælkeproduktion. Det viser de seneste tal fra IFCN, som er det internationale forskningsnetværk, der hvert år indsamler data fra en lang række lande i Europa og sammenligner mælkesektoren på tværs af grænser. Her har de danske bedrifter de næsthøjeste gennemsnitlige lønomkostninger pr. time – kun overgået af Holland (se figur).

Men de danske mælkeproducenter er iflg. IFCN også dygtige til at optimere både produktion, ydelse og

mælkekvalitet – og samtidig nogle af de bedste til at udnytte den arbejdskraft, de har. De opnår således nogle af de højeste afkast pr. arbejdstime, da en dansk bedrift producerer meget mælk pr. arbejdstime (se figur).

Så selvom timelønnen er høj, er selve arbejdsomkostningerne generelt lave, sammenlignet med andre europæiske lande, når der ses på kr. pr. kg EKM. Arbejdsomkostningerne inkluderer aflønning af medarbejdere, men også fuld ejer aflønning. Det indikerer, at danske mælkeproducenter er meget effektive. Tallene viser også, at danske mælkeproducenter har investeret mere kapital i bedrifterne end gennemsnittet. Og her er en del investeringer foretaget, fordi lønninger er dyre, og arbejdstid derfor skal minimeres. En fransk landmand, der betaler det halve i løn, vil formentlig ikke prioritere at

investere i arbejdsreducerende tiltag i samme grad.

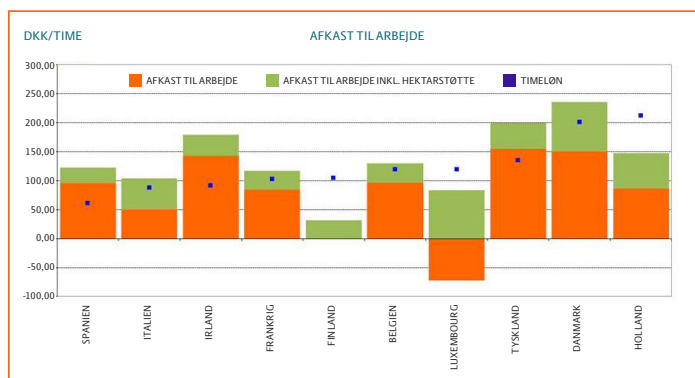
Pas på med at spare på lønomkostningerne

Danske mælkeproducenter har altså høje omkostninger til løn, men får samtidig også høje afkast heraf. Når man taler om løn i landbruget i Danmark, er det derfor værd at tænke over, at det godt kan give en ekstra gevinst at betale for kvalificeret arbejdskraft på bedriften.

En dygtig medarbejder kan bidrage til at optimere nogle processer, der skaber bedre sundhed eller højere mælkekvalitet, hvilket vil give en værdi på bundlinjen. Ligeledes kan en dygtig medarbejder også tage noget ansvar fra ejerens skuldre og dermed frigive tid og overskud til, at han får brugt sin tid på at træffe velovervejede beslutninger på bedriften. Samtidig kan fokus på at spare lønkroner gøre det endnu sværere at tiltrække de dygtige medarbejdere.

Læs mere og se tal og figurer på www.landbrugsinfo.dk/merekvaegnyt

/MORTEN NYLAND CHRISTENSEN, SEGES

Kalvelunger under mikroskopet

To dyrlægestuderende er ved at kortlægge, hvilke typer bakterier og vira der er årsag til forskellige lungelidelser hos kalve. Resultaterne præsenterer makkerparret i begyndelsen af februar.

Bliver en dyrlæges rådgivning om behandling, vaccination og generelt opdræt af kalve bedre, hvis han eller hun obducerer lungerne fra besættningens kalve, der døde af lungelidelser?

Svaret på det spørgsmål arbejder Jens Jespersen Pauls og Andreas Kristian Klit, dyrlægestuderende ved Københavns Universitet, på at finde. Opgaven er et led i den fireårige ind-

sats 'Robuste Kalve', som gennemføres af Københavns Universitet i samarbejde med SEGES, Aarhus Universitet og DTU.

"Vi har undersøgt 19 sæt lunger fra selvdøde kalve i 5 slagtekalvebesættninger og 21 sæt kalvelunger fra Aarhus Slagtehus. Vores mål er få mere viden om, hvilke bakterier og vira der er årsag til forskellige typer lungelidelser. Det kan være værdifuldt at vide, hvad kalvene reelt er døde af. Måske kan vi med denne viden blive endnu bedre til at forebygge sygdom og måske også gøre behandlingen af kalves lungelidelser mere effektiv og reducere forbruget af antibiotika," forklarer Jens Jespersen Pauls.

Stor økonomisk betydning

Lungebetændelse hos kalve i alderen 0-12 måneder er den markant hyppigst registrerede lidelse. Den bidrager til en stor andel af antibiotikaforbruget i den aldersgruppe. Især for slagtekalvebesættninger har sygdommen stor

økonomisk, sundhedsmæssig og dyrevelfærdsmæssig betydning.

Jens Jespersen Pauls og Andreas Kristian Klit forventer at kunne præsentere resultaterne af deres undersøgelser i begyndelsen af februar.

/HENRIK LOMHOLT RASMUSSEN

MASSER AF PRØVER PÅ KALVE

Det store kalveprojekt 'Robuste Kalve' lægger lunger fra selvdøde kalve til dette forsøg. Derudover er der i projektet taget bl.a. blodprøver, gødningsprøver og næsesvabere af kalve hos 16 slagtekalveproducenter og de mælkeproducenter, der leverer kalve til dem. Det overordnede formål er at skabe mere robuste kalve og dermed et lavere antibiotikaforbrug.

KVÆGKONGRES 2019

Kongresprogrammet er på trapperne

I de kommende dage triller programmet for Kvægkongres 2020 ind på gårdpladsen sammen med mælkebilen. Vi håber, du vil give dig tid til at dykke ned i det og lade dig friste af de mange spændende foredrag og debatter.

Hør fx hvorfor vi, ifølge en stor dansk undersøgelse, er lykkeligere ude på landet end i byen, lad den tidligere zoodirektør og nuværende direktør i Nordeafonden, Henrik Lehmann Andersen inspirere dig til at opnå mere engagerede medarbejdere – eller bliv kloge på Dyrevelfærdsmarkedet og hvordan du opnår tre hjerter. Du kan også få gode argumenter i klimadebatten, når repræsentanter med holdninger i hver sin ende af den politiske skala sættes stævne – eller helt konkrete tips til en mere effektiv malkning i malkestalden. Og så gentager vi sidste års succes med et spor for udenlandske medarbejdere på kongressens anden dag.

Dette blot nogle få smagsprøver på et omfattende og varieret program.

Tilmelding åbner 15. januar på www.kvaegkongres.dk

/KIRSTEN MARSTAL, SEGES